अथ प्रकरणिका—

नाटिकैव प्रकरणी सार्थवाहादिनायका[1] ।
समानवंशजा नेतुर्भवेद्यत्र च नायिका ॥ ३०६ ॥

मृच्छकुदाहरणम् ।

अथ हल्लीशः—

हल्लीश एक एवाङ्कः सप्ताष्टौ दश वा स्त्रियः ।
वागुदात्तैकपुरुषः[2] कैशिकीवृत्तिरुज्ज्वला ।
मुखान्तिमौ तथा संधी बहुताललयस्थितिः ॥ ३०७ ॥

यथा केलिरैवतकम् ।

अथ भाणिका—

भाणिका श्लक्ष्णनेपथ्या मुखनिर्वहणान्विता ।
कैशिकीभारतीवृत्तियुक्तैकाङ्कविनिर्मिता ॥ ३०८ ॥
उदात्तनायिका मन्दपुरुषात्राङ्गसप्तकम् ।
उपन्यासोऽथ विन्यासो विबोधः साध्वसं तथा ॥ ३०९ ॥
समर्पणं निवृत्तिश्च संहार इति सप्तमः ।
उपन्यासः प्रसङ्गेन भवेत्कार्यस्य कीर्तनम् ॥ ३१० ॥
निर्वेदवाक्यव्युत्पत्तिर्विन्यास[3] इति स स्मृतः ।
भ्रान्तिनाशो विबोधः स्यान्मिथ्याख्यानं तु साध्वसम् ॥
सोपालम्भवचः कोपपीडयेह[4] समर्पणम् ।
निदर्शनस्योपन्यासो निवृत्तिरिति कथ्यते ॥ ३१२ ॥
संहार इति च प्राहुर्यत्कार्यस्य समापनम् ।
स्पष्टान्युदाहरणानि[5] । यथा—कामदत्ता ।

कामाह—नाटिकैवेति । सार्थवाहो वणिक् ॥ हल्लीशमाह—हल्लीश इति । एकपुरुष एकनटः ॥ भाणिकामाह—भाणिकेति । मन्दपुरुषा हीननायका ।

---

1. सार्थवाहादीति । आदिशब्देन पुरोहितामात्यौ गृह्येते ॥
2. वागिति । उदात्ता वाक् ॥
3. व्युत्पत्तिरिति । व्युत्पत्तिः प्रपञ्चनम् ॥
4. कोपेति । कोपपीडया अमर्षबाधया ॥
5. स्पष्टानीति । उपन्यासाद्यङ्गसप्तकयेत्यर्थः ॥

---

१. 'कोपं पीडयेच्च' क.